

Marš protiv GMO-a i Monsanto: 10 ključnih točaka o GMO-u koje morate znati

Marš protiv Monsanto Piše: **Ratko Martinović**

Uoči 'Marša protiv Monsanto' koji se odvija 21.05. u Zagrebu i Osijeku, te 'Klopke' koju ću s istom temom raditi u utorak 17.05., odlučio sam se osvrnuti na prvo nastojanje zabrane GMO hrane - Referenduskog ustanka, koji je još početkom 2013. godine obradio ovu temu uz prof.dr. Marijana Jošta i dr. Valerija Vrčeka (treći istaknuti znanstvenik protiv genetski modificiranih organizama bio je dr. Ivica Kelam), a imao sam čast moderirati tribinu, te zapisati osnovne točke.

Upravo tih deset točaka istaknut ću u ovom blogu kao osnovu za veliki prosvjed.

1. GMO se vrlo lako može zabraniti

Ono što je malo poznato je da se GMO može zabraniti i bez konzultacija, uz kvalitetno znanstveno opravdanje ili ekosocijalni segment. Tzv. 'osam buntovnika' u EU odbija GMO - a među njima su Francuska, Njemačka i Irska. Španjolska je pak najveći proizvođač GM organizama u EU.

2. GMO sigurno nije bolji od prirodne hrane

Pobornici GMO-a tvrde da nema studija o štetnosti, no isto tako nema niti nezavisnih studija o sigurnosti - kako trenutnoj, tako i generacijskoj. Znanstveni protivnici pak tvrde kako u ovakvom ispravljanju gena nije bilo razmišljanja o utjecaju novih izmijenjenih gena na ostale neizmijenjene - što je potencijalno opasno kao nuklearna bomba u kućnoj radinosti. Tako se logički može zaključiti da GMO definitivno nije bolji od prirodne hrane čiji je potencijal u Hrvatskoj enorman dok se GMO može prepustiti zemljama sa skromnim poljoprivrednim mogućnostima.

3. GMO se može zabraniti na više načina

Jedan od njih je referendum, a tu je i mogućnost izglasavanja zakona, kao i recimo zabrana korištenja glifosata - što bi indirektno upropastilo i mogućnost primjene GMO-a.

4. Šifra 2-4-5-6

Dr. Vrček je tijekom izlaganja izbacio zanimljivu igru brojki, šifru 2-4-5-6.

2 - otpornost GMO-a prema glifosatu i insekticidima

4 - najpopularnije GMO kulture: kukuruz, pamuk, soja i uljana repica

5 - GMO korporacije: Monsanto, Syngenta, BASF, Bayer CropScience i DuPont

6 - GMO giganti: SAD, Kanada, Brazil, Argentina, Indija i Kina

5. Postoji velika razlika između GMO-a i kemijskih hibrida

Često isticana slika na društvenim mrežama ona je koja navodi kako smo genetskom modifikacijom dobili izgled današnjeg voća, povrća i životinja, te se onda pokazivanjem njihovih izvornih oblika nastoji manipulirati korisnika kako je GMO prakticiran stoljećima i dokazano bezopasan. Tu naravno nije riječ o genetici nego o kemiji i hibridizaciji. Genetski modificirani organizmi (GMO) su isključivo oni organizmi čiji je genetski materijal izmijenjen uz pomoć korištenja tehnika genetičkog inženjerstva - genetska promjena većinom označava dodavanje ili brisanje gena iz DNA.

6. GMO je na tržištu isključivo zbog krupnog kapitala

Mit kako je GMO osmišljen da bi se 'riješio problem svjetske gladi' nipošto ne pije vodu. U proteklih dvadeset godina od izlaska GMO tehnologije na tržište niti jedna jedina država nije 'nahranjena' (naročito ne one afričke), a jedini tko je profitirao od GMO-a su korporacije koje ga prodaju. Pričalo se o velikom argentinskom 'boomu' upravo zbog liberalnih zakona prema GMO-u, no vrlo brzo je država opet došla u stanje bankrota, a ovaj puta bez poljoprivrednih površina dok su se bivši ministri prebacili u korporativni sektor. Tu je i argument da je GMO bolji od prirodne hrane, a to smo već obradili u drugoj točki.

7. GMO u prirodi je suvišna štetnost

Početni postulat i PR GMO proizvođača bio je ekoproizvodnja, zaštita okoliša i konačni odmak od kemikalija. Na kraju ne samo da te premise nisu ispunjene nego upravo suprotno - poljoprivredna zemljišta su kemijski opterećena više nego ikada, prirodni okoliš i famozna koegzistencija prirode i GMO-a, te bioraznolikost dovedeni su u pitanje, a maksima 'Povećanje GMO proizvodnje - veća zaštita okoliša' doživjela je debakl.

8. Kemijska i genetska bojazan od GMO-a

Profesor Jošt osvrnuo se na dualnu GMO opasnost - kemijsku i genetsku. Prva je zaslužna za uništavanje bakterija tla i probave kod živih bića, kao i neplodnost, pobačaje i deformiranost kod djece na područjima gdje se herbicid plasira avionskim zaprašivanjem. Genetska opasnost u vidu je unosa nepoznatih proteina što rezultira alergijskim reakcijama i nepoznatim procesima. Tu su i sporedne problematike - poznato trovanje pilića botulinom u probavnom traktu. FDA je tako propisala 160 puta veću dozu zračenja na piletini čime se još dodatno povećava negativni učinak. Šest najvećih kineskih rijeka također je u problemima zbog herbicida, a razvijaju se i bakterije koje su otporne na sve antibiotike.

9. GMO je posve neistraženo i eksperimentalno polje znanosti

Priroda je na jedan način 'zabranila' drugi stup genetske modifikacije – primjer su konji i magarci, čiji potomak, bio on mula ili mazga, ostaje neplodan. Zato nakon dvadeset godina korištenja GMO soje nailazimo na potpuno nove biljne bolesti, smanjenje otpornosti i plodnosti. Herbicid Roundup na kojeg je ovakva soja otporna danas stvara mutirane superkorove protiv kojih se priroda ne može boriti. U organizmu imamo 30.000 gena, a 250.000 bjelančevina, a samo jedna stanica unutarnjeg uha može stvoriti do 500 gena. Jasno je i da gen ovisno o okolišu mijenja način kodiranja, te je tako urod interakcija mnoštva gena i okoliša – tako moramo zaključiti kako je GMO postulat da jedan gen kodira jednu bjelančevinu dokazani promašaj. Tu su i rekombinantni GMO lijekovi čije djelovanje i međudjelovanje tek nije istraženo.

10. GMO je već odavno u Hrvatskoj

Iako nije dopuštena uporaba GMO organizama, oni su već prilično prisutni u Hrvatskoj - kroz uvezenu hranu i meso stoke koja se hranila GMO-om. Tako da ćete već danas teško izbjeći GMO ukoliko kupujete u velikim trgovačkim koncernima što je pokazala i studija od prije par godina gdje je čitav niz proizvoda bio pozitivan na genetsku modifikaciju.